

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 222/04-39

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobříka vo veci sťažnosti Rastislava Čibenku, bytom Ž., zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaniach vedených pod sp. zn. 2 C 240/00 a sp. zn. 16 C 346/00, na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 240/00 p o r u š i l základné právo Rastislava Čibenku na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 346/00 porušil základné právo Rastislava Čibunku na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 240/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

4. Okresnému súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 346/00 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

5. Rastislavovi Čibenkovi p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Okresný súd Žilina j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Rastislava Čibunku v sume 9 360 Sk (slovom deväťtisíc tristošesťdesiat slovenských korún) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

7. Sťažnosti Rastislava Čibunku vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 222/04-13 zo 7. júla 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť (zo 7. júna 2004) Rastislava Čibunku, bytom Ž.

(ďalej „sťažovateľ“ alebo „navrhovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. I. M., Advokátska kancelária, Ž., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 2 C 240/00 a sp. zn. 16 C 346/00. Právny zástupca sťažovateľa jeho sťažnosť doplnil podaním z 23. júna 2004.

Vo svojej sťažnosti uviedol, že 21. marca 1998 podala spoločnosť DIGICOM, s. r. o., Ž. na okresnom súde proti nemu žalobu o plnenie, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 16 C 486/98. V priebehu konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 486/98 sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu na pojednávaní 30. marca 1999 vzniesol návrh na vydanie mobilného telefónu a zaplatenie mzdy, resp. časti mzdy za mesiace október a november 1997. Tento návrh sťažovateľa bol na pojednávaní vylúčený konajúcim sudcom na samostatné konania. Návrh sťažovateľa na vydanie mobilného telefónu bol vedený pod sp. zn. 2 C 240/00 a návrh na zaplatenie mzdy bol okresným súdom vedený pod sp. zn. 16 C 346/00. V predmetných konaniach vystupoval sťažovateľ ako účastník konania v pozícii navrhovateľa a spoločnosť DIGICOM, s. r. o., Ž. mala v týchto konaniach postavenie odporcu (ďalej aj „odporca“).

Okresný súd 25. marca 2003 vo veci vedenej pod sp. zn. 2 C 240/00 nariadil termín pojednávania na 26. máj 2003. Až na tomto pojednávaní sa právny zástupca dozvedel, že návrh sťažovateľa na vyplatenie mzdy, resp. časti mzdy je na okresnom súde vedený pod iným číslom konania ako návrh sťažovateľa na vydanie veci, ktorému bola pridelená sp. zn. 2 C 240/00. V konaní o návrhu na vydanie veci vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 240/00 podľa sťažovateľa zákonný sudca v priebehu štyroch rokov neuskutočnil nijaký procesne relevantný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.

Sťažovateľ ďalej poukázal vo svojej sťažnosti na skutočnosť, že v konaní vo veci návrhu sťažovateľa na vyplatenie mzdy, resp. časti mzdy vedenom okresným súdom pod sp. zn. 16 C 346/00 nebolo do dnešného dňa nariadené pojednávanie a zákonný sudca podľa

neho nevykonal v tejto veci nijaký procesne relevantný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.

V ďalšom texte svojej sťažnosti sťažovateľ poukázal na články ústavy, ako aj ustanovenia právnych predpisov a judikatúru ústavného súdu súvisiacu s porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Jeho správanie, resp. postup v predmetnom konaní možno podľa neho hodnotiť ako aktívne. Bez zbytočného odkladu reagoval na požiadavky a výzvy konajúceho súdu, viacerými vyjadreniami oznámil bez meškania konajúcemu súdu v súlade s jeho výzvami rozhodné skutočnosti právnej a skutkovej povahy. Svojím postupom podľa neho „nezaložil príčinu spomaleného postupu súdu“.

V predmetnej veci nebolo do podania ústavnej sťažnosti orgánom s právomocou vo veci konať právoplatne rozhodnuté ani po piatich rokoch a troch mesiacoch.

Sťažovateľ je toho názoru, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu jeho práva priznanému mu v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru. V posudzovanom prípade aktívnej činnosti okresného súdu nebránila žiadna zákonná prekážka a porušovanie označeného základného práva v čase podania ústavnej sťažnosti i naďalej trvalo.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ vo svojej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd v predmetnej veci nálezom rozhodol, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 2 C 240/00 a sp. zn. 16 C 346/00 porušené, ďalej navrhol, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veciach vedených pod sp. zn. 2 C 240/00 a 16 C 346/00 konať bez zbytočných prieťahov, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk a aby ústavný súd zaviazal okresný súd aj k úhrade jeho trov právneho zastúpenia vo výške 14 010 Sk na účet jeho právneho zástupcu.

Sťažovateľ ústavnému súdu predložil taktiež fotokópiu svojej sťažnosti na prieťahy v konaní zo 4. júna 2004 preukazujúcu využitie účinného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to

sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov

Na základe výzvy ústavného súdu z 19. júla 2004 sa k sťažnosti sťažovateľa vyjadril podaním sp. zn. Spr 3523/04 z 3. augusta 2004 okresný súd prostredníctvom svojho predsedu, ako aj vo veci konajúceho sudcu. Predseda okresného súdu uviedol: „*Stanovisko vo veci súdu je také, že výraznou mierou prispel k prietahom sťažovateľ a jeho právny zástupca. Prístup súdu je skôr na ujmu druhej strany, rozhodne nie v neprospech sťažovateľa, ktorý tým len získal. Záujem o spor je vždy striedavý podľa záujmu.*“ K otázke konania verejného ústneho pojednávania predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Zákonný sudca vo svojich vyjadreniach chronologicky opísal priebeh obidvoch konaní a v závere svojho vyjadrenia ku konaniu vedenému pod sp. zn. 2 C 240/00 uviedol: „*Na základe vyššie uvedených skutočností mám preto zato, že pokiaľ vec bola pridelená do môjho senátu v roku 2002, vo veci bol viackrát vytýčený termín pojednávania, na ktoré sa nedostavil navrhovateľ a jeho právny zástupca JUDr. M. a práve pre túto neúčast navrhovateľa a jeho právneho zástupcu pojednávanie muselo byť odročené, čím práve pre správanie sťažovateľa dochádza k predlžovaniu sporu, začo mu už bola uložená aj poriadková pokuta. Sťažovateľ svojím postupom sústavne v predmetnom konaní porušuje ustanovenie § 131 ods. 1 OSP. Preto ústavnú sťažnosť Rastislava Čibenku žiadam ako neodôvodnenú v plnom rozsahu zamietnuť.*“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 23. júla 2003 ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd v zmysle § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednania predmetnej veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúcich súdnych spisov ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konaní v predmetnej veci.

Na okresnom súde sa viedol spor sp. zn. 16 C 486/98 spoločnosti DIGICOM, s. r. o., Ž. proti sťažovateľovi vo veci náhrady škody vo výške 26 499,10 Sk. Podaním z 19. októbra 1998 sa k tejto veci vyjadril sťažovateľ, pričom súčasťou tohto vyjadrenia boli aj jeho návrh na vydanie veci (mobilného telefónu) a návrh na náhradu mzdy proti navrhovateľovi. Na pojednávaní konanom 30. marca 1999 okresný súd vyniesol rozsudok, ktorým zaviazal sťažovateľa zaplatiť istinu vrátane trov konania, a zároveň uznesením vylúčil jeho návrhy na dve samostatné konania.

Z pokynu sudcu z 22. decembra 1999 vyplýva, že návrh na vydanie veci bol pôvodne vedený pod sp. zn. Nc 1220/99 (v súčasnosti pod sp. zn. 2 C 240/00) a návrh na náhradu mzdy bol pôvodne vedený pod sp. zn. Nc 1221/99 (v súčasnosti pod sp. zn. 16 C 346/00).

Prehľad procesných úkonov v spise v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 240/00.

Z úradného záznamu vyplýva, že 5. januára 2000 bol na základe rozvrhu práce okresného súdu na rok 2000 tento spis pridelený na ďalšie prejednávanie do senátu JUDr. R. s účinnosťou od 3. januára 2000. Dňa 26. januára 2000 pridělili predmetný spis do oddelenia „Nc“ s účinnosťou od tohto dňa.

Dňa 4. februára 2000 bola navrhovateľovi zaslaná výzva na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 560 Sk. Predmetný súdny poplatok bol navrhovateľom uhradený 16. februára 2000 v kolkoch.

Dňa 17. februára 2000 bol daný pokyn súdnej kancelárii na prevedenie spisu do reg. „C“. Na základe pokynu sudcu JUDr. R. z 3. septembra 2002 bola vec vrátená a opätovne pridelená pôvodnému sudcovi spravodajcovi Mgr. D., pretože z „*Úradného záznamu o pridelení veci na základe výnimky z náhodného výberu*“ vyplýva, že „*Vec vylúčená na samostatné konanie (aj vzájomného návrhu) patrí sudcovi, ktorý ju vylúčil*“. Potvrdenie o vykonaní tejto zmeny zo 4. septembra 2002 sa nachádza na č. l. 14.

Zákonný sudca nariadil 13. februára 2003 termín pojednávania na 25. marec 2003.

Dňa 24. marca 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť navrhovateľa „*o odloženie úkonu stanoveného na deň 25. 3. 2003*“ z dôvodu jeho práceneschopnosti.

Pojednávanie 25. marca 2003 konané iba za prítomnosti právnej zástupkyne odporcu bolo na základe žiadosti navrhovateľa odročené na 29. apríl 2003. Predvolanie z 26. marca 2003 navrhovateľ prevzal 28. marca 2003.

Faxom bol okresnému súdu doručený list právneho zástupcu navrhovateľa z 28. apríla 2003, v ktorom oznámil svoje zastupovanie v konaní a požiadal o preloženie termínu pojednávania na iný vhodný termín z dôvodu kolízie viacerých pojednávanií stanovených na tento deň. Z listu vyplýva, že právny zástupca zaslal svoje splnomocnenie, ako aj doklad preukazujúci kolíziu s pojednávaním. Tieto doklady však okresnému súdu neboli doručené.

Pojednávanie z 29. apríla 2003 konané iba za prítomnosti právnej zástupkyne odporcu bolo na základe žiadosti právneho zástupcu navrhovateľa odročené na 26. máj 2003. Predvolania z 5. mája 2003 boli prevzaté právnymi zástupcami účastníkov konania, ako aj samotným navrhovateľom 7. a 12. mája 2003.

Poštou doručená žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa spolu s prílohami bola okresnému súdu podľa prezentačnej pečiatky doručená 29. apríla 2003 a oddeleniu „C“ 30. apríla 2003.

Dňa 20. mája 2003 bolo okresnému súdu osobne doručené vyjadrenie právneho zástupcu navrhovateľa, v ktorom okrem zmeny pôvodného návrhu navrhol aj vypočutie svedka.

Z úradného záznamu je zrejmé, že 14. mája 2003 nahliadol do predmetného spisového materiálu koncipient právneho zástupcu navrhovateľa.

Na pojednávaní 26. mája 2003 konanom v prítomnosti koncipienta právneho zástupcu navrhovateľa a v prítomnosti právnej zástupkyne odporcu okresný súd pripustil zmenu návrhu navrhovateľa, ktorou namiesto povinnosti vydať mobilný telefón žiadal zaviazať odporcu na zaplatenie finančnej náhrady za predmetnú vec. Zároveň okresný súd uložil navrhovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 2 000 Sk. Uznesením bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom predloženia potrebných dokladov právnu zástupkyňou odporcu.

Dňa 4. júna 2003 bol okresnému súdu osobne doručený list navrhovateľa, v ktorom ozrejmuje okolnosti, kvôli ktorým sa nemohol zúčastniť pojednávania konaného 26. mája 2003.

Uznesenie č. k. 2 C 240/00-50 z 26. mája 2003 o uložení poriadkovej pokuty bolo navrhovateľovi zasielané 6. júna 2003.

V spise sa nachádza záznam o zložení poriadkovej pokuty navrhovateľom 23. júna 2003.

Dňa 19. augusta 2003 boli okresnému súdu doručené doklady preukazujúce odporcovu vlasťníctvo k mobilného telefónu.

Z úpravy sudcu z 26. apríla 2004 vyplýva, že bolo vytýčené pojednávanie na 28. jún 2004 a bol daný pokyn súdnej kancelárii na predvolanie svedka a zaslanie výzvy právnej zástupkyňi odporcu na predloženie jej plnej moci na zastupovanie v predmetnom konaní.

Pojednávanie 28. júna 2004 za prítomnosti koncipientky právneho zástupcu navrhovateľa bolo z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania odročené na 7. september 2004. Svedok bol poučený o možnosti priznať mu svedočné a v lehote 3 dní mal okresnému súdu predložiť oznámenie, či si nárok na ušlý zárobok uplatňuje.

Dňa 30. júna 2004 bolo okresnému súdu doručené potvrdenie zamestnávateľa svedka o jeho hodinovom zárobku a vyhlásenie, že mu ušlú mzdu za deň, keď sa zúčastnil pojednávania na okresnom súde, nepreplatí.

Dňa 2. júla 2004 boli realizované predvolania účastníkov konania na pojednávanie, ako aj predvolanie svedka.

Prehľad procesných úkonov v spise v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 346/00.

Z úradného záznamu z 5. januára 2000 vyplýva, že na základe rozvrhu práce okresného súdu na rok 2000 bol predmetný spis pridelený na ďalšie prejednávanie do senátu Dr. D. s účinnosťou od 3. januára 2000. Dňa 26. januára 2000 prideliť predmetný spis do oddelenia „Nc“ s účinnosťou od tohto dňa.

Dňa 4. februára 2000 bola zaslaná výzva navrhovateľovi na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 928 Sk. Predmetný poplatok bol navrhovateľom zaplatený 16. februára 2000 v kolcoch.

Dňa 17. februára 2000 bol daný pokyn súdnej kancelárii na prevedenie spisu do registra „C“.

Vo veci konajúca sudkyňa dala úpravou z 2. marca 2000 súdnej kancelárii pokyn na prevedenie spisu do senátu Mgr. D., pretože išlo o vec, ktorej predmet na pojednávaní 30. marca 1999 vylúčil na samostatné konanie.

Dňa 20. mája 2003 zaslal právny zástupca navrhovateľa vyjadrenie, v ktorom zmenil pôvodný návrh.

Uznesením č. k. 16 C 346/00-16 zo 16. júna 2004 okresný súd pripustil zmenu návrhu navrhovateľa. Zároveň bol v ten deň daný pokyn súdnej kancelárii na expedovanie uznesenia účastníkom konania a zaslanie rozšíreného návrhu odporcovi na vyjadrenie.

Toho istého dňa vydal okresný súd platobný rozkaz č. k. 16 C 346/00-19, ktorým uložil odporcovi povinnosť v lehote 15 dní zaplatiť navrhovateľovi vyčíslenú mzdu spolu s úrokmi z omeškania, ako aj trovy právneho zastúpenia do rúk jeho právneho zástupcu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

Námietky priet'ahov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 16 C 346/00.

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o plnenie týkajúca sa pracovnoprávnych nárokov sťažovateľa (jeho nároku na náhradu mzdy). Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

B) V správaní sťažovateľa v predmetnom konaní ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti okresného súdu začalo 30. marca 1999 (keď okresný súd predmetnú vec uznesením sp. zn. 16 C 486/98 z 30. marca 1999 vylúčil na samostatné konanie) a trvalo desať mesiacov, teda až do 4. februára 2000, keď okresný súd zaslal sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd po dlhom období nečinnosti vykonal v predmetnom konaní iba jednoduchý procesný úkon, ústavný súd považoval za opodstatnené započítať na ťarchu okresného súdu z uvedeného obdobia obdobie ôsmich mesiacov. Okresný súd v období od 16. februára 2000 (keď sťažovateľ zaplatil na základe výzvy okresného súdu súdny poplatok v predmetnej veci) až do 16. júna 2004 (okresný súd vydal uznesenie o pripustení zmeny návrhu sťažovateľa a platobný rozkaz v predmetnej veci), t. j. počas obdobia štyroch rokov a štyroch mesiacov, zostával opätovne nečinným. Podľa názoru ústavného súdu aj za tento priet'ah v konaní, ktorý výrazne prispel k predĺženiu konania v predmetnej veci, nesie zodpovednosť okresný súd, ktorý v predmetnej veci počas tohto obdobia nekonal bez toho, aby jeho postupu vo veci bránila zákonná prekážka.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako päť rokov a šesť mesiacov. Z uvedenej doby podstatnú časť (spolu päť rokov) tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú v zmysle čl. 6 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva s'ťažovateľa boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16 C 346/00 porušené.

Námietky priet'ahov v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 2 C 240/00.

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o vydanie veci. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení s'ťažovateľa a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

B) S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti vyjadril aj svoj názor, že „*svojím postupom nezaložil príčinu spomaleného postupu súdu*“.

Zo skutkových zistení ústavného súdu vyplýva, že s'ťažovateľ spolu so svojím právnym zástupcom dvakrát žiadali o odročenie pojednávania v predmetnej veci (žiadosť s'ťažovateľa z 24. marca 2003 a žiadosť jeho právneho zástupcu z 28. apríla 2003), čím, aj keď z objektívnych príčin (praceneschopnosť s'ťažovateľa a kolízia pojednávania), došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci, za ktoré nenesie zodpovednosť okresný súd.

Ústavným súdom bola však na ťarchu s'ťažovateľa zohľadnená skutočnosť, že sa na následne vykonaných pojednávaniach 26. mája 2003, ako aj 28. júna 2004 nezúčastnil, čím prispel k spomaleniu postupu súdu v predmetnom konaní.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Okresný súd bez existencie zákonnej prekážky, ktorá by bránila ďalšiemu prejednaníu predmetnej veci, nekonal v období od 30. marca 1999 (vydanie uznesenia sp. zn. 16 C 486/98 o vylúčení predmetnej veci na samostatné konanie) až do 4. februára 2000, keď okresný súd zaslal s'ťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku. Z uvedeného desaťmesačného obdobia nečinnosti okresného súdu považoval ústavný súd za opodstatnené započítat' na jeho ťarchu obdobie ôsmich mesiacov.

Okresný súd nevykonával žiadne procesné úkony v predmetnej veci ani v období od 16. februára 2000 (keď s'ťažovateľ zaplatil na základe výzvy okresného súdu súdny poplatok v predmetnej veci) až do 13. februára 2003, keď zákonný sudca nariadil termín pojednávania v predmetnej veci. Ústavný súd zohľadnil pri svojom rozhodovaní skutočnosť, že okresný súd potreboval určitý čas na prípravu pojednávania v predmetnej veci, a preto na ťarchu okresného súdu z uvedeného obdobia započítal obdobie dvoch rokov a siedmich mesiacov.

Ďalší priet'ah v konaní, ktorý vznikol v dôsledku nečinnosti okresného súdu, bol ústavným súdom v rámci preskúmaného konania zistený v období od 26. mája 2003 (uskutočnenie pojednávania v predmetnej veci, na ktorom bola s'ťažovateľovi uložená poriadková pokuta) až do 26. apríla 2004, keď zákonný sudca nariadil nový termín pojednávania v predmetnej veci. Vzhľadom na skutočnosť, že po pojednávaní konanom 26. mája 2003 okresný súd potreboval na realizáciu ďalších procesných úkonov určitý čas (na vyhotovenie a zaslanie uznesenia o uložení poriadkovej pokuty, ako aj na prípravu ďalšieho pojednávania), nepovažoval ústavný súd celé toto obdobie za zbytočný priet'ah v konaní, avšak na ťarchu okresného súdu z neho započítal obdobie šiestich mesiacov.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako päť rokov a šesť mesiacov. Z uvedenej doby podstatnú časť (tri roky a deväť mesiacov)

tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú a ani za primeranú v zmysle čl. 6 dohovoru. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené práva s'ťažovateľa boli postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 240/00 porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu v oboch preskúmaných konaniach, ktoré dosiaľ neboli právoplatne skončené, došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veciach vedených pod sp. zn. 16 C 346/00 a sp. zn. 2 C 240/00 konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľ.

3. S'ťažovateľ vo svojej s'ťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 50 000 Sk z dôvodu ujmy, ktorú odôvodňoval pretrvávajúcim stavom právnej neistoty vzniknutej v dôsledku postupu okresného súdu v preskúmaných konaniach, ktorý nesmeroval k odstráneniu jeho stavu právnej neistoty.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľa, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd sťažovateľovi priznal ním v sťažnosti uplatnené primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk, keďže táto suma zohľadňuje s prihliadnutím na predmet preskúmaných konaní okresného súdu dĺžku zbytočných prietáhov v konaniach (päť rokov v konaní sp. zn. 16 C 346/00 a tri roky a deväť mesiacov v konaní sp. zn. 2 C 240/00) a s nimi spojenú ujmu sťažovateľa.

4. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadal priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 14 010 Sk pozostávajúcich z trov za tri úkony právnej služby v uvedenom konaní (prevzatie a prípravu zastupovania, ústavnú sťažnosť, úpravu ústavnej sťažnosti).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3 a § 19 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu 136 Sk.

Ústavný súd v tomto prípade uložil okresnému súdu povinnosť uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 9 360 Sk pozostávajúce z trov za dva úkony právnej služby v uvedenom konaní (prevzatie a prípravu zastúpenia, písomné podanie na súd) vyčíslených ako jedna tretina výpočtového základu za dva úkony právnej služby 2 x 4 540 Sk, spolu vo výške 9 080 Sk, a paušálnej náhrady hotových výdavkov 2 x 136 Sk, spolu vo výške 272 Sk, v súlade s vyhláškou č. 163/2002 Z. z.

Nárok na úhradu tretieho úkonu právnej služby ústavný súd nepriznal, pretože tento spočíval iba v doplnení náležitostí písomného podania na súd (sťažnosti) právnym zástupcom na základe výzvy ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2004